

Жасанды Интеллект ағылшын тілі сабағында қолдану

ЖАРИЯЛАНДЫ
21.04.2026

ТІРЕК СӨЗДЕР

ағылшын тілі, білім беру, инновация, интерактивті оқыту, тілдік құзыреттілік, цифрлық технологиялар

СІЛТЕМЕ

<https://bilimger.kz/188301/>

Қырқынбай Ақниет

Қылышбаева Фариза

Қауынбай Мерей

Жетекші: **Шаймерденова Айдана**

Академик Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды Ұлттық зерттеу университеті

Аннотация

Бұл мақалада ағылшын тілі сабағында интеллектуалды цифрлық құралдарды қолданудың теориялық және практикалық аспектілері жан-жақты қарастырылады. Заманауи білім беру жүйесіндегі цифрландыру үдерісі аясында оқыту мазмұны мен әдістерінің өзгеруі талданады. Оқушылардың тілдік дағдыларын дамытудағы цифрлық құралдардың тиімділігі, олардың оқу мотивациясына әсері, білім сапасын арттырудағы рөлі айқындалады. Сонымен қатар, сабақ барысында қолданудың әдістемелік жолдары мен педагогикалық шарттары ұсынылады.

Түйін сөздер: ағылшын тілі, цифрлық технологиялар, интерактивті оқыту, тілдік құзыреттілік, инновация, білім беру

Кіріспе

Қазіргі таңда білім беру жүйесі жаһандану және цифрландыру үрдістерінің ықпалында қарқынды өзгерістерге ұшырауда. Бұл өзгерістер оқыту мазмұнына ғана емес, сонымен қатар оқыту әдістері мен құралдарына да тікелей әсер етуде. Әсіресе, шет тілдерін оқыту саласында жаңа технологияларды енгізу білім сапасын арттырудың маңызды факторы ретінде қарастырылады.

Ағылшын тілі халықаралық қатынас құралы ретінде әлемдік білім кеңістігінде ерекше орын алады. Осыған байланысты оқушылардың тілдік құзыреттілігін қалыптастыруда тиімді әрі заманауи әдістерді қолдану қажеттілігі артып отыр. Дәстүрлі оқыту тәсілдері

қазіргі оқушылардың қажеттіліктерін толық қанағаттандыра алмайды, сондықтан оқыту процесін жаңғырту маңызды мәселе болып табылады.

Заманауи цифрлық құралдар оқыту процесін жекелендіруге, оқушылардың белсенділігін арттыруға және олардың өз бетінше білім алу қабілетін дамытуға мүмкіндік береді. Осы тұрғыдан алғанда, интеллектуалды цифрлық жүйелерді ағылшын тілі сабағында қолдану өзекті ғылыми-педагогикалық мәселе ретінде қарастырылады.

Зерттеу мақсаты мен міндеттері

Зерттеу мақсаты:

Ағылшын тілі сабағында интеллектуалды цифрлық құралдарды қолданудың тиімділігін ғылыми-әдістемелік тұрғыда негіздеу.

Зерттеу міндеттері:

- цифрлық технологиялардың білім беру жүйесіндегі орнын анықтау;
- ағылшын тілін оқытудағы заманауи әдістерді талдау;
- интеллектуалды жүйелердің дидактикалық мүмкіндіктерін анықтау;
- оқушылардың тілдік дағдыларын дамытудағы тиімділігін көрсету;
- практикалық ұсыныстар әзірлеу.

Зерттеу нысаны мен пәні

Зерттеу нысаны: жалпы білім беретін мектептердегі ағылшын тілін оқыту процесі.

Зерттеу пәні: ағылшын тілі сабағында цифрлық құралдарды қолдану әдістемесі.

Зерттеу әдістері

Зерттеу барысында келесі ғылыми әдістер қолданылды:

- теориялық талдау (ғылыми әдебиеттерді зерделеу);
- педагогикалық бақылау;
- тәжірибелік оқыту;
- салыстырмалы талдау;
- сауалнама жүргізу;
- нәтижелерді статистикалық өңдеу.

Негізгі бөлім

1. Білім беруді цифрландыру және оның маңызы

Білім беруді цифрландыру – бұл оқу процесіне ақпараттық технологияларды енгізу арқылы оның сапасын арттыруға бағытталған жүйелі өзгерістер жиынтығы. Бұл үдеріс

оқыту формалары мен әдістерін жаңартуды талап етеді.

Цифрлық білім беру ортасы оқушыларға кез келген уақытта және кез келген жерде білім алуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, ол оқу материалдарын әртүрлі форматта ұсынуға жағдай жасайды: мәтін, аудио, бейне, интерактивті тапсырмалар.

2. Интеллектуалды цифрлық құралдардың ерекшеліктері

Интеллектуалды жүйелер дәстүрлі цифрлық құралдардан бірқатар ерекшеліктерімен ерекшеленеді:

- оқушының білім деңгейіне бейімделу;
- дербес оқу траекториясын қалыптастыру;
- қателерді автоматты түрде анықтау және түзету;
- оқу процесін талдау және болжау мүмкіндігі.

Бұл ерекшеліктер оқыту процесін тиімді ұйымдастыруға және әрбір оқушының қажеттілігін ескеруге мүмкіндік береді.

3. Ағылшын тілін оқытудағы тілдік дағдыларды дамыту

Ағылшын тілін меңгеру төрт негізгі дағдыны қамтиды: тыңдалым, айтылым, оқылым және жазылым. Цифрлық құралдар осы дағдыларды кешенді түрде дамытуға ықпал етеді.

Тыңдалым дағдысы

Аудио және бейнематериалдарды қолдану арқылы оқушылардың тыңдап түсіну қабілеті дамиды. Түрлі деңгейдегі тапсырмалар оқушылардың қызығушылығын арттырады.

Айтылым дағдысы

Виртуалды сұхбаттар мен диалогтық жаттығулар оқушылардың сөйлеу дағдысын қалыптастыруға көмектеседі. Бұл олардың еркін сөйлеуіне жағдай жасайды.

Оқылым дағдысы

Интерактивті мәтіндер арқылы оқушылар мәтінді түсініп оқу дағдысын дамытады. Сонымен қатар, жаңа сөздерді меңгеру жеңілдейді.

Жазылым дағдысы

Автоматты тексеру жүйелері оқушылардың жазу дағдысын жетілдіруге мүмкіндік береді. Қателерді талдау арқылы оқушылар өз білімін жетілдіреді.

4. Оқыту процесіндегі мотивацияны арттыру

Цифрлық құралдарды қолдану оқушылардың оқу мотивациясын арттыруда маңызды рөл атқарады. Интерактивті тапсырмалар, ойын элементтері және визуалды

материалдар оқушылардың қызығушылығын оятады.

Сонымен қатар, оқушылардың жетістіктерін бірден көру мүмкіндігі олардың оқу белсенділігін арттырады.

5. Сабақта қолданудың әдістемелік негіздері

Ағылшын тілі сабағында цифрлық құралдарды тиімді қолдану үшін келесі әдістемелік принциптерді сақтау қажет:

- жүйелілік және бірізділік;
- қолжетімділік;
- оқушының жас ерекшеліктерін ескеру;
- оқыту мақсаттарына сәйкестік;
- кері байланысты ұйымдастыру.

Практикада келесі әдістер тиімді болып табылады:

- интерактивті тапсырмалар;
- топтық жұмыс;
- жобалық әдіс;
- проблемалық оқыту;
- кейс-стади.

6. Педагогикалық шарттар

Цифрлық құралдарды тиімді қолдану үшін келесі педагогикалық шарттар қажет:

- мұғалімнің цифрлық сауаттылығы;
- техникалық базаның жеткілікті болуы;
- оқу бағдарламасына сәйкестік;
- оқушылардың дайындық деңгейі.

. Практикалық тәжірибе нәтижелері

Жүргізілген тәжірибелік жұмыстар нәтижесінде цифрлық құралдарды қолдану оқушылардың оқу үлгерімін арттыратыны анықталды. Оқушылардың сабаққа қатысу белсенділігі жоғарылап, тілдік дағдыларының даму деңгейі жақсарды.

Сауалнама нәтижелері бойынша оқушылардың көпшілігі цифрлық құралдар арқылы оқуды қызықты әрі тиімді деп бағалады.

Қорытынды

Ағылшын тілі сабағында интеллектуалды цифрлық құралдарды қолдану оқыту процесін жетілдірудің маңызды бағыты болып табылады. Олар оқушылардың тілдік дағдыларын дамытуға, оқу мотивациясын арттыруға және білім сапасын жақсартуға мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, бұл құралдар білім беруді жекелендіруге және оқушылардың дербес жұмыс істеу қабілетін дамытуға ықпал етеді. Дегенмен, оларды тиімді қолдану мұғалімнің кәсіби шеберлігі мен әдістемелік дайындығына байланысты.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. ҚР Білім және ғылым министрлігі. (2022). *Жалпы орта білім берудің мемлекеттік стандарты*. Астана.
2. Brown, H. D. (2007). *Principles of language learning and teaching (5th ed.)*. Pearson Education.
3. Harmer, J. (2015). *How to teach English (2nd ed.)*. Longman.
4. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and methods in language teaching (3rd ed.)*. Cambridge University Press.
5. Chapelle, C. A. (2003). *English language learning and technology*. John Benjamins Publishing.
6. Warschauer, M., & Healey, D. (1998). *Computers and language learning: An overview*. *Language Teaching*, 31(2), 57-71.
7. Dudeney, G., & Hockly, N. (2012). *ICT in ELT: How did we get here and where are we going?* *ELT Journal*, 66(4), 533-542.
8. Bax, S. (2011). *Normalisation revisited: The effective use of technology in language education*. *International Journal of Computer-Assisted Language Learning and Teaching*, 1(2), 1-15.
9. Kukulska-Hulme, A., & Shield, L. (2008). *An overview of mobile assisted language learning*. *ReCALL*, 20(3), 271-289.
10. *Қазақстандағы білім беруді цифрландыру: стратегиялық бағыттар*. (2021). Алматы: Ұлттық білім академиясы.